

cySlang: Το λεξικό της κυπριακής αργκό

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΑΤΣΟΓΙΑΝΝΟΥ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Πανεπιστήμιο Κύπρου

---

1. Εισαγωγή

Στο χώρο της νεοελληνικής διαλεκτικής λεξικογραφίας, η κυπριακή διάλεκτος κατέχει ιδιαίτερη θέση λόγω του μεγάλου, σε σχέση με τις περισσότερες διαλέκτους, αριθμού λεξικών που διαθέτει (Katsoyannou 2006; Κατσογιάννου 2010). Όσο πλούσια όμως και αν είναι η λεξικογραφική παραγωγή, δεν παύει να παρουσιάζει ορισμένα σημαντικά μεθοδολογικά κενά που αφορούν, μεταξύ άλλων:

- α) τις όψεις της κυπριακής διαλέκτου που παραμένουν στην αφάνεια: ειδικά, ορολογικά ή τοπικά λεξιλόγια, ομιλούμενη γλώσσα της καθημερινής επικοινωνίας...
- β) τη δημιουργία και χρήση σύγχρονων λεξικογραφικών εργαλείων, όπως οι βάσεις δεδομένων ή η διαδικτυακή διάθεση του περιεχομένου των λεξικών.

Το διαδικτυακό λεξικό cySlang [si'slang] (www.cyslang.com) που παρουσιάζουμε εδώ φιλοδοξεί να καλύψει ένα μέρος αυτών των κενών μέσω της καταγραφής και παρουσίασης της σύγχρονης κυπριακής αργκό. Μία τέτοια προσπάθεια απαιτεί, εκτός από τη συγκέντρωση του γλωσσικού υλικού, περιγραφή της κοινωνιογλωσσικής πραγματικότητας που αντιπροσωπεύεται μέσω αυτού. Στην περίπτωση της κυπριακής αργκό, έχουμε ένα ευρύτατο σύνολο λέξεων και εκφράσεων που χρησιμοποιούνται από διάφορες κοινωνικές ομάδες και σε διαφορετικές δραστηριότητες, ένα σύνολο που εκτείνεται από τη γλώσσα των νέων μέχρι την ποδοσφαιρική αργκό (που σπάνια συμπίπτει με την επίσημη ορολογία του αθλήματος), χωρίς να αγνοεί πιο περιθωριακούς, κρυπτικούς κώδικες όπως είναι η γλώσσα των τοξικομανών και των φυλακισμένων. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την παρούσα έρευνα έχει η κοινή αργκό, η μορφή δηλαδή της κυπριακής που αποτελείται από γλωσσικά στοιχεία, λέξεις και εκφράσεις, τα οποία, άσχετα από την προέλευσή τους, έχουν χάσει την αρχική κρυπτική τους λειτουργία και έχουν γίνει κοινό κτήμα της πλειοψηφίας των ομιλητών, αναπτύσσοντας έτσι μία συμβολική λειτουργία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να οριοθετήσει την επισιμότητα μίας συνομιλίας, να αλλάξει τον τόνο της συζήτησης ή να δώσει το κοινωνικό στίγμα του ομιλητή (βλ. ενότητα 4 παρακάτω).

Σήμερα ο ιστοχώρος www.cyslang.com φιλοξενεί περισσότερα από 1.500 λήμματα, η πλειονότητα των οποίων δεν έχει καταγραφεί σε κανένα άλλο λεξικό της κυπριακής. Ο ιστοχώρος δόθηκε στη δημοσιότητα τον Φεβρουάριο του 2016 και μέσα στον πρώτο χρόνο της λειτουργίας του είχε περισσότερους από 500.000 μοναδικούς επισκέπτες. Η μεγαλύτερη καινοτομία που προσφέρθηκε ήταν η δυνατότητα να προτείνουν οι επισκέπτες νέα λήμματα ή/και να σχολιάζουν τα ήδη υφιστάμενα, οδηγώντας με αυτό τον τρόπο σε συνεχή ανανέωση και βελτίωση του περιεχομένου.

Στο παρόν άρθρο, αναλύονται αρχικά οι όροι αργκό και κυπριακή αργκό (ενότητες 2 και 3 αντίστοιχα), ενώ ακολουθεί μια πρώτη συζήτηση για τα κριτήρια με βάση τα οποία επιλέγονται τα λήμματα του λεξικού (ενότητα 4). Από τις πολλές καινοτομίες που έχει να επιδείξει το

λεξικό, εδώ περιοριζόμαστε στο είδος και στον αριθμό των λημμάτων (ενότητα 5). Τέλος, στην ενότητα 6, γίνεται παρουσίαση της μικροδομής του λεξικού.

2. Ο όρος αργκό

Παρόλο που ο μέσος ομιλητής μίας γλώσσας μπορεί να αναγνωρίσει την αργκό όταν την ακούει ή διαβάζει, ο ακριβής ορισμός του όρου, αλλά και τα κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να χαρακτηριστεί μία λέξη ως αργκό (ή αργκοτική), παραμένουν ασαφή όχι μόνο στον τομέα της λεξικογραφίας, αλλά και στη γλωσσολογία γενικότερα. Γνωρίζοντας τις δυσκολίες ορισμού της αργκό και χωρίς να θέλουμε να υπεισέλθουμε σε συζήτηση σχετικά με την πιο αντιπροσωπευτική τοποθέτηση, θα περιοριστούμε εδώ να αναφέρουμε τον ορισμό των Καμηλάκη κ.ά. (2016: 15–16, όπου παρατίθεται και σχετική βιβλιογραφία), σύμφωνα με τον οποίο πρόκειται για ένα:

[...] ευμετάβλητο, ιδιοσυγκρασιακό σύνολο λέξεων και φράσεων της καθομιλουμένης, το οποίο προκύπτει μέσα από την αλληλεπίδραση αναγνωρίσιμων υποομάδων εντός μιας γλωσσικής κοινότητας και λειτουργεί ως μέσο εδραίωσης ή ενίσχυσης της κοινωνικής ταυτότητας, ενότητας και αλληλεγγύης των μελών της κάθε υποομάδας.

Πέρα από τα χαρακτηριστικά που σκιαγραφούνται από τον παραπάνω ορισμό, και με βάση τη συζήτηση που γίνεται στις υπόλοιπες επιστημονικές εργασίες (από τις οποίες ενδεικτικά προτείνουμε: Dumas & Lighter (1978), Eble (1996: 11–εξ.), Amari (2010), Green (2015: 5–εξ.), Ogura (2015), Χριστοπούλου (2016)), προσθέτουμε επίσης ότι η αργκό αφορά περισσότερο το σημασιολογικό / λεξιλογικό επίπεδο: όταν μία λέξη χαρακτηριστεί αργκό, αυτό που αλλάζει πριν από οτιδήποτε άλλο είναι η σημασία της, ενώ συνήθως διατηρείται η φωνολογική και μορφοσυντακτική της δομή. Τέλος, σε κοινωνιογλωσσικό επίπεδο, η αργκό χρησιμοποιείται κατά κανόνα σε μη τυπικές περιστάσεις επικοινωνίας, ενώ βρίθεται λεξιλογίου που οι ομιλητές μιας πρότυπης γλώσσας θα χαρακτήριζαν ακατάλληλο, προσβλητικό ή άσεμνο.

3. Κυπριακή αργκό

Εκτός από τις συνήθεις λεξικογραφικές δυσχέρειες σχετικά με το τι πρέπει να περιλαμβάνει ένα λεξικό αργκό, στην περίπτωση της κυπριακής διαλέκτου προκύπτει ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα: πώς οριοθετείται η αργκό σε μία γεωγραφική ποικιλία η οποία δεν διαθέτει το στάτους της επίσημης γλώσσας και, θεωρητικά τουλάχιστον, δεν διακρίνει ανάμεσα σε τυπική και μη τυπική χρήση; (βλ. και Καρυολαίμου 2010). Σχετικά με αυτό το ερώτημα πρέπει να γίνουν δύο σημαντικές παρατηρήσεις. Πρώτον, από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα και έπειτα οι διάφορες γεωγραφικές υποποικιλίες εντός του νησιού υφίστανται ισοπέδωση (*levelling*: βλ. Kerswill 2003) προς όφελος μίας ποικιλίας που μιλιέται στις πόλεις του νησιού (βλ. Tsiplakou *et al.* 2006 αλλά και Χριστοδούλου 2015 και Κοντογιώργη 2015 για τα ιδιώματα της Βορειοδυτικής Πάφου και των Κοκκινοχωριών αντίστοιχα). Η αστική αυτή ποικιλία της κυπριακής παρουσιάζει γνωρίσματα που μας επιτρέπουν να τη χαρακτηρίσουμε ως κοινή κυπριακή, εφεξής ΚΚ (βλ. σχετικά Κοντοσόπουλο 1970: 95–96· Βαγιακάκο 1973: 72–75; Kolitsis 1988; Terkourafi 2005 κ.ά.). Η ΚΚ, αν και δεν έχει το στάτους της ΚΝΕ, διαθέτει αυξημένο βαθμό κύρους και αποδεκτότητας ανάμεσα στους Κύπριους ομιλητές: παίζει δηλαδή έναν ρόλο προφορικής «καθομιλουμένης», εντός της οποίας σχηματίζεται και αναπτύσσεται η κυπριακή αργκό.

Δεύτερον, η κυπριακή αργκό πρέπει να διακριθεί από τα βασιλεκτικά κυπριακά της υπαίθρου, τα *χωρκάτικα* όπως ονομάζονται από τους ομιλητές της διαλέκτου (βλ. Newton 1972: 19). Η διάκριση αυτή όμως δεν είναι εξίσου σαφής για τους ερευνητές και για τους ομιλητές της κυπριακής. Οι τελευταίοι, έχοντας συνηθίσει να διακρίνουν απλώς ανάμεσα στην επίσημη γλώσσα (την ΚΝΕ) και οποιοδήποτε είδος χαμηλής ποικιλίας, έχουν την τάση να κατατάσσουν κάθε γλωσσική μορφή στο ένα ή στο άλλο άκρο της κλίμακας, σε βάρος των διακρίσεων ανάμεσα στα επίπεδα γλώσσας (Tsiplakou *et al.* 2006). Η τάση αυτή των ομιλητών

επιβεβαιώθηκε ήδη από τις αρχικές φάσεις της έρευνας και ακριβέστερα κατά τη διάρκεια της συλλογής των δεδομένων: παρατηρήσαμε ότι οι φοιτητές που πήραν μέρος σε αυτήν, συχνά κατέγραφαν ως «αργκό» οποιοδήποτε γλωσσικό στοιχείο θεωρούσαν ότι μπορεί να υπονομεύει ταυτόχρονα τον ελληνικό χαρακτήρα και τον αστικό καθωσπρεπισμό της ΚΚ. Στην πραγματικότητα, το κοινό σημείο ανάμεσα στην αργκό και στα κυπριακά της υπαίθρου είναι ότι και οι δύο αποφεύγονται στον «καθωσπρέπει» λόγο, σε καμία περίπτωση όμως αυτό δεν σημαίνει ότι ταυτίζονται. Η διαφορά ανάμεσα στις δύο μορφές συνδέεται τόσο με την προέλευση και τις συνθήκες δημιουργίας, όσο και με τη χρήση τους: η αργκό διαμορφώνεται και αξιολογείται ως τέτοια κυρίως εντός του αστικού χώρου, ενώ τα κυπριακά της υπαίθρου όχι. Ακόμη και εκείνες οι λέξεις της αργκό που προέρχονται από τη γλώσσα της υπαίθρου, λειτουργούν όπως τα δάνεια που ενσωματώνονται σε μία γλώσσα και δεν συνδέονται πια στη συνείδηση των ομιλητών με το αρχικό τους περιβάλλον. Στα παραδείγματα που ακολουθούν, οι τύποι που βρίσκονται στα αριστερά χρησιμοποιούνται σήμερα με την αργκοτική σημασία που παρατίθεται στη μεσαία στήλη, ενώ πολλοί ομιλητές, στην πλειονότητά τους νεαρότερης ηλικίας, δεν γνωρίζουν την αρχική σημασία τους (δεξιά στήλη) –κάτι που θα μαρτυρούσε καταγωγή από την ύπαιθρο.

(1)	<i>μαρτούιν</i>	‘άνθρωπος άκακος, ήρεμος’	< ‘εξημερωμένο αρνί’
	<i>καουρτώ</i>	‘βασανίζω, ταλαιπωρώ’	< ‘τσιγαρίζω’
	<i>μάντης</i>	‘ο καταγόμενος από τη Λάρνακα’	< ‘γανωματής’

4. Κριτήρια επιλογής λημμάτων

Παρόλο που οι Dumas & Lighter (1978) δεν παρέχουν ορισμό της αργκό και περιορίζονται σε σχολιασμό άλλων εργασιών, αναφέρουν ορισμένα πολύ ενδιαφέροντα κριτήρια σχετικά για το τι πρέπει να θεωρείται αργκό και τι όχι. Βασιζόμενοι στις προτάσεις τους (Dumas & Lighter 1978: 14–16), και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες χρήσης της κυπριακής διαλέκτου, προτείνουμε τα εξής κριτήρια, με βάση τα οποία επιλέγονται οι λέξεις και οι φράσεις που καταγράφονται στο λεξικό cySlang:

- α) Δεν θεωρούνται *χωρκάτικες*, με την έννοια ότι δεν αποτελούν τεκμήριο άγνοιας της ΚΚ, αλλά κοινωνιογλωσσικής επιλογής του ομιλητή.
- β) Η χρήση τους υποβαθμίζει έναν επίσημο λόγο, μειώνοντας το επίπεδο της τυπικότητας ή/και της σοβαροφάνειας. Το στοιχείο αυτό αποτελεί το πρώτο κριτήριο των Dumas & Lighter για τον χαρακτηρισμό μίας λέξης ως αργκοτικής και ασφαλώς συνάδει με την γενικά αποδεκτή άποψη ότι η πρώτη και βασική χρήση της αργκό είναι η έκφραση μία συγκινησιακής ή ψυχολογικής στάσης (βλ. και Amari 2010· Χριστοπούλου & Ξυδόπουλος 2014). Δεν θα επεκταθούμε περαιτέρω σε σχέση με το κριτήριο αυτό, το οποίο σκοπεύουμε να αναπτύξουμε σε μεταγενέστερη εργασία.
- γ) Διαθέτουν κρυπτικό χαρακτήρα επειδή προέρχονται από τη γλώσσα κάποιας συγκεκριμένης επαγγελματικής ή κοινωνικής ομάδας ή/και δημιουργούν κλίμα οικειότητας υποδηλώνοντας την ένταξη του ομιλητή σε αυτήν (π.χ. ποδοσφαιρόφιλοι, στρατιωτικοί, γκέιμερς, ...).
- δ) Είναι όροι-ταμπού (απαγορευμένο λεξιλόγιο, βρισιές κτλ.).

Για να συμπεριληφθεί μία λέξη ή φράση στο λεξικό, θα πρέπει απαραίτητα να πληροί το κριτήριο (α) και τουλάχιστον ένα από τα υπόλοιπα τρία. Παραθέτουμε ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα για να δείξουμε τον τρόπο επιλογής των λημμάτων του λεξικού με βάση τα ανωτέρω κριτήρια.

- (2) *τενέκκα* ‘κάλη’: χωρίς να είναι βασιλεκτικός ο τύπος αυτός, τείνει να αποφεύγεται σε περιστάσεις χρήσης της ΚΚ, επομένως πληροί τα κριτήρια (α) και (β).
πατίχα (κυριολεκτική σημασία ‘καρπούζι’): 1. κεφάλι 2. (στο ποδόσφαιρο) ‘ντρίμπλα κάτω από τα πόδια του αντίπαλου παίκτη’: παρόλο που στις πόλεις χρησιμοποιείται και το ΚΝΕ *καρπούζιν*, η λέξη *πατίχα* δεν παραπέμπει σε βασιλεκτικό λόγο (κριτήριο (α)), ενώ η δεύτερη (και πιο πρόσφατη) σημασία της ικανοποιεί το κριτήριο (γ), και ενδεχομένως το κριτήριο (β).
βερίνα ‘δεκάρι’: ο όρος, που δεν θεωρείται βασιλεκτικός από τους ομιλητές της κυπριακής, χρησιμοποιείται μόνο στην *πιλόττα* (το παιχνίδι *βίδα* της τράπουλας), επομένως ικανοποιεί τα κριτήρια (α) και (γ).

Αντίθετα, δεν θα καταγραφεί μία περιφραση όπως *κάμνω σείφ* ‘αποθηκεύω κάτι σε ηλεκτρονική μορφή’ που προέρχεται από τη γλώσσα των ηλεκτρονικών υπολογιστών και ίσως παλιότερα να είχε κάποια κρυπτική λειτουργία, σήμερα όμως είναι τόσο κοινή που δεν θεωρείται ότι ικανοποιεί το κριτήριο (γ) ή κάποιο άλλο κριτήριο πλην του (α).

Θα πρέπει τέλος να αναφερθούμε στη μορφή της γλώσσας που ονομάζουμε *κοινή αργκό*. Ως παραδείγματα κοινής αργκό χαρακτηρίζονται τα λήμματα που ικανοποιούν μόνον τα κριτήρια (α) και (β), όπως λ.χ. η *τενέκκα* στο παράδειγμα (2). Στην ειδική αυτή κατηγορία περιλαμβάνεται λεξιλόγιο που είναι γνωστό από την πλειονότητα των ομιλητών της διαλέκτου (δεν διαθέτει δηλαδή κρυπτικό χαρακτήρα) και που συνήθως χρησιμοποιείται για να προσδώσει οικειότητα ή άλλα υφολογικά χαρακτηριστικά στον λόγο, χωρίς όμως να μπορεί να θεωρηθεί *χωρκάτικον* (βλ. παραδείγματα στην επόμενη ενότητα).

5. Καινοτομίες του λεξικού: είδος και αριθμός λημμάτων

Λόγω της φύσης του, το λεξικό cySlang επιδεικνύει έναν σημαντικό αριθμό καινοτομιών που αφορούν την κυπριακή, αλλά και την ευρύτερη νεοελληνική διαλεκτολογική λεξικογραφία: χρήση νέων τεχνολογιών, διαδραστικότητα, ενημέρωση λημμάτων σε πραγματικό χρόνο, εύκολη αναζήτηση λημμάτων κτλ. Στο παρόν άρθρο θα επικεντρωθούμε στο είδος και τον αριθμό των λημμάτων. Όπως προαναφέρθηκε, σήμερα στον ιστοχώρο του λεξικού φιλοξενούνται πάνω από 1.500 λήμματα. Από αυτά, ένας μεγάλος αριθμός καταγράφεται για πρώτη φορά σε λεξικό (βλ. (3) παρακάτω) ή χρησιμοποιείται με σημασίες που δεν έχουν καταγραφεί στα υπόλοιπα λεξικά (βλ. (4) παρακάτω). Παραθέτουμε ενδεικτικά παραδείγματα από τις δύο αυτές κατηγορίες, καθώς και το είδος αργκό στο οποίο κατατάσσονται.

- (3)
<i>ανακαλύφκω την</i>	‘παρουσιάζω κάτι πασίγνωστο ως καινούργιο’	[κοινή]
<i>τασινόπιτταν</i>		
<i>σκούλλος</i>	‘ο καταγόμενος από την Πάφο’	[κοινή]
<i>τάντζης</i>	‘πολύ βρόμικος, λιγδιάρης’	[στρατιωτική]
<i>τσόφτα</i>	‘βλακεία, ανοησία’	[κοινή]
<i>χόχος</i>	‘οπαδός της Ομόνοιας’	[ποδοσφαιρική]
<i>συτζιά του μαύρου</i>	‘αυτός που του φορτώνουν πάντα το φταίξιμο’	[κοινή]
<i>πάω κούφους</i>	‘βρίσκομαι κάτω από μεγάλη πίεση’	[στρατιωτική]
<i>τακκώννω</i>	‘λουφάρω’	[στρατιωτική]
- (4)
<i>πλυννίσκω</i>	‘κερδίζω’	[νεανική]
<i>πόμπα</i>	‘καταπληκτικά, τέλεια’	[κοινή]

<i>ποτσίαρον</i>	‘μικροκαμωμένος, μισοριζιά’	[κοινή]
<i>αερόπλανον</i>	‘πολύ μεθυσμένος’	[κοινή]
<i>αρμάριν</i>	‘σωματώδης και καλογυμνασμένος’	[νεανική]
<i>κάσά</i>	‘πολύ άσχημη γυναίκα’	[νεανική]
<i>πιττακομούτσουνος</i>	‘ο καταγόμενος από την ανατολική Ασία’	[κοινή]
<i>κούνελλος</i>	‘στρατιώτης που δεν έχει υπηρεσία’	[στρατιωτική]
<i>λαστιχάρης</i>	‘οπαδός του ΑΠΟΕΛ’	[ποδοσφαιρική]

6. Μικροδομή του λεξικού

Στην ενότητα αυτή περιγράφουμε τα πεδία ενός λήμματος, όπως αυτό εμφανίζεται στον ιστοχώρο του cySlang, και γίνονται κάποια επιμέρους σχόλια. Ακολουθούμε την αρίθμηση της εικόνας 1 παρακάτω.

1. *Λήμμα*. Η απουσία πρότυπης γραπτής μορφής της κυπριακής διαλέκτου είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μεγάλης ποικιλομορφίας ως προς την ορθογράφησή της. Στο cySlang ακολουθούμε κατά βάση ορθογραφικές προτάσεις που προέρχονται από πορίσματα παλαιότερων ερευνών, όπως του ερευνητικού προγράμματος *Συντυσίες* (βλ. ενδεικτικά Αρμωστή κ.ά. 2012; Christodoulou *et al.* 2012; Armosti *et al.* 2014 αλλά και Χριστοδούλου 2015: 501–506). Λ.χ. τα ουρανοφατνιακά τριβόμενα [ʃ] και [z] δηλώνονται ως <σ> και <ζ> αντίστοιχα. Προβλέπεται η συγγραφή των ορθογραφικών προδιαγραφών που χρησιμοποιούνται και ανάρτησή τους στον ιστοχώρο του λεξικού.

2. *Φωνητική μεταγραφή*. Κύριος σκοπός της μεταγραφής στο Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο είναι η παροχή βοήθειας στον μη κύπριο χρήστη σχετικά με την προφορά του λήμματος. Με βάση αυτόν τον σκοπό, η μεταγραφή σε ορισμένα σημεία δεν είναι αυστηρά φωνητική. Για παράδειγμα, στα μη υψηλά φωνήεντα, δεν χρησιμοποιούνται τα φωνητικά ακριβέστερα [e, ɔ, ɛ], αλλά τα αντίστοιχα [a, o, e]. Και εδώ προβλέπεται η δημιουργία και ανάρτηση εγχειριδίου χρήσης και επεξήγησης των φωνητικών συμβόλων που χρησιμοποιούνται.

3. *Γραμματική κατηγορία*. Ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα, φράση κτλ. Προς το παρόν δεν κρίθηκε σκόπιμο να δηλωθούν στοιχεία κλίσης.

4. *Είδος λήμματος*. Στη δεξιά πλευρά της οθόνης δηλώνεται σε ποια θεματική κατηγορία εμπίπτει το λήμμα. Ορισμένες από τις δημοφιλέστερες κατηγορίες κυπριακής αργκό που έχουν καταγραφεί στο λεξικό είναι οι εξής (ορισμένα παραδείγματα επαναλαμβάνονται από τα (3) και (4) παραπάνω):

- (5)
<i>ποδοσφαιρικό:</i>	<i>αγγούρα</i> ‘σοβαρό λάθος’ <i>χόχος</i> ‘οπαδός της Ομόνοιας’ <i>κινέζος</i> ‘οπαδός της Ομόνοιας’ <i>βολάρα</i> ‘δυνατό σουτ’
<i>στρατιωτικό:</i>	<i>τακκώννω</i> ‘λουφάρω’ <i>μάκης</i> ‘ο μόνιμος’ <i>καλλίτζιν</i> ‘διαβρωμένο όπλο’ <i>τάντζης</i> ‘πολύ βρώμικος, λιγδιάρης’
<i>μειωτικό / υβριστικό:</i>	<i>αχάπαρος</i> ‘άσχετος, ανίδεος’ <i>κούσπος</i> ‘άξεστος, ακαλλιέργητος’ <i>κώλος τίτσιρος</i> ‘αδέκαρος, φτωχαδάκι’ <i>πισσοκάης</i> ‘σπαγκοραμμένος’

Πρέπει επίσης να επισημάνουμε ότι ένα λήμμα μπορεί να ανήκει σε περισσότερες από μία κατηγορίες, π.χ. όλα τα μειωτικά / υβριστικά που αναφέρονται πιο πάνω ανήκουν και στην κατηγορία *χαρακτηρισμός προσώπου* και σε αυτήν που ονομάσαμε *κοινή αργκό*.

5. *Άλλοι τύποι / άλλες γραφές*. Στο πεδίο αυτό τοποθετούνται ενδεχόμενες παραλλαγές στη μορφή ή τη γραφή των λημμάτων (αλλόμορφα και αλλόγραφα). Στο παράδειγμα που δίνουμε στην εικόνα παρατίθεται ο ισοδύναμος τύπος *μολλόσιν*.

6. *Ορισμός λήμματος*. Σε ένα λεξικό της αργκό, η καταγραφή της αρχικής / κυριολεκτικής σημασίας δεν θεωρείται απαραίτητη. Παρόλα αυτά, η τακτική που ακολουθήσαμε μέχρι στιγμής στο cySlang ήταν να σημειώνεται η σημασία αυτή όταν πρόκειται: α) για σπάνιες λέξεις ή/και νεολογισμούς των οποίων η σημασία δεν είναι γνωστή στους περισσότερους ομιλητές· β) για λέξεις των οποίων η σημασία δεν είναι γνωστή στους μη κύριους ομιλητές. Για παράδειγμα, στο λήμμα *πατίχα* καταγράφεται η αρχική σημασία ‘καρπούζι’ και στη συνέχεια οι αργκοτικές σημασίες: ‘κεφάλι’ και ‘ντρίμπλα κάτω από τα πόδια’.

7. *Παραδείγματα*. Η πλειονότητα των παραδειγμάτων χρήσης προέρχεται από πρωτογενείς πηγές και πιο συγκεκριμένα από το διαδίκτυο. Προς το παρόν τα παραδείγματα παρέχονται αυτούσια, δηλαδή χωρίς επεμβάσεις στην ορθογραφία τους (αυτό ισχύει ακόμα και για παραδείγματα που είναι γραμμένα σε λατινικό αλφάβητο). Όπως βλέπουμε στην εικόνα, ο τύπος <τζια> δεν διορθώνεται σε <τζαι>. Όταν τα παραδείγματα προέρχονται από το διαδίκτυο, διατηρείται η σύνδεση με την ιστοσελίδα από όπου ανευρέθηκαν· με αυτόν τον τρόπο ο χρήστης μπορεί να επισκεφθεί τη συγκεκριμένη σελίδα αν θέλει να αναζητήσει περαιτέρω πληροφορίες για το περιεχόμενο του παραδείγματος.

8. *Στιγμιότυπο (snapshot)*. Τα παραδείγματα συνοδεύονται και από στιγμιότυπο από τη σελίδα από όπου ανευρέθηκαν. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η παρουσία της πρωτογενούς πηγής στο λήμμα, σε περίπτωση που ο σύνδεσμος χαθεί. Η χρήση στιγμιότυπων έχει εφαρμοστεί πιλοτικά σε ορισμένα μόνον λήμματα, αλλά ήδη έχει σχεδιαστεί το ηλεκτρονικό εργαλείο που θα επιτρέψει να εφαρμόζεται αυτόματα σε όλα τα λήμματα του λεξικού.

9. *Πολυμέσα*. Προαιρετικά το λήμμα μπορεί να διαθέτει εικόνα ή βίντεο, ιδιαίτερα αν αυτό σχετίζεται με την προέλευσή του, π.χ. αν πρόκειται για φράση που καθιερώθηκε από τηλεοπτική σειρά.

10. *Ετυμολογικά και γλωσσικές παρατηρήσεις*. Το ετυμολογικό μέρος βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο και, παρόλο που η ετυμολόγηση πολλών αργκοτικών λέξεων παρουσιάζει αρκετές δυσχέρειες, γίνονται προσπάθειες ενσωμάτωσής του στα λήμματα του λεξικού. Παράλληλα με το ετυμολογικό μέρος, ο χρήστης μπορεί να αντλήσει διάφορες άλλες γλωσσικές παρατηρήσεις για το λήμμα, όπως π.χ. κάτω από ποιες περιστάσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί ή ποιο είναι το αντίστοιχό του στην ΚΝΕ.

11. *Σχόλια χρηστών*. Στο τελευταίο κομμάτι κάθε λήμματος οι χρήστες μπορούν να προσθέσουν κάποιο σχόλιο, παρέχοντας έτσι σε πραγματικό χρόνο νέο υλικό, διορθώσεις ή καινούργιες πληροφορίες. Επίσης, στον χώρο των σχολίων παρέχεται η δυνατότητα να διευκρινιστούν διάφορα γλωσσικά ζητήματα, όπως οι ευρέως διαδεδομένες παρετυμολογήσεις, π.χ. ότι ο τύπος *μουσουπέττης* ‘γρουσουζής’ δεν προέρχεται από το αγγλικό *miss a bet*, όπως πολλοί ομιλητές της κυπριακής πιστεύουν.

Στην εικόνα του λήμματος που δίνουμε εδώ δεν εμφανίζονται οι «σημειώσεις», ανεξάρτητο πεδίο στο οποίο καταχωρίζονται πληροφορίες για λήμματα με λογοτεχνικό, ιστορικό, τεχνολογικό κτλ. ενδιαφέρον.

7. Επίλογος

Στο παρόν άρθρο παρουσιάζεται για πρώτη φορά το διαδικτυακό λεξικό cySlang, κύριος σκοπός του οποίου είναι η καταγραφή της αργκό της σύγχρονης κυπριακής διαλέκτου. Αρχικά

επισημαίνονται οι δυσχέρειες που προκύπτουν για τον ορισμό της αργκό, αλλά και του τι συνιστά την κυπριακή αργκό, ενώ στη συνέχεια διατυπώνονται τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία επιλέχθηκαν τα λήμματα του λεξικού. Όσον αφορά τη δομή του λεξικού, το άρθρο επικεντρώνεται στην περιγραφή της μικροδομής του, δηλαδή του τρόπου με τον οποίο οργανώνονται οι πληροφορίες που παρέχονται σε κάθε λήμμα.

Εικόνα 1: Η δομή του λήμματος μολλόχας 'μόνιμος λοχίας'.

1
μολλόχας

2 [mo'lo:oxas]

3 Ουσιαστικό, αρσενικό

4 Στρατιωτικό

---

5 μολλόστιν

6 Ο μόνιμος λοχίας.

7 Παραδείγματα

Να έρχεται ο μολλόχας ποσπάνω μου τζια να στριγγλίζει:

-Ολύμπιε εννα σε φκάλω αναφορά.

8

Να έρχεται ο μολλόχας ποσπάνω μου τζια να στριγγλίζει:

-Ολύμπιε εννα σε φκάλω αναφορά.

-Τόλμα! (του απάντησα σχεδόν ασθόρμητα)

9

---

10 Προέλευση

< μολλόχ- (από τη συντομογραφία Μον. Λοχ.) + -ας.

11 Leave a comment

Σχόλιο

Βιβλιογραφία

- Amari, J. (2010) Slang Lexicography and the Problem of Defining Slang. Talk presented in the *5th International Conference on Historical Lexicography and Lexicology* (Oxford, 16–18 June 2010).
- Armosti, S., Christodoulou, K., Katsoyannou, M. & Themistocleous, C. (2014) Addressing Writing System Issues in Dialectal Lexicography: The Case of Cypriot Greek. In: C. Dyck, T. Granadillo, K. Rice & J.E.R. Labrada (Eds.), *Dialogue on dialect standardization*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 23–38.
- Αρμωστή, Σ., Κατσογιάννου, Μ., Χριστοδούλου, Κ. & Θεμιστοκλέους, Χ. (2012) Τάσεις των Κυπρίων ως προς τη Γραπτή Απόδοση των Μεταφρασιών των Συμφώνων της Κυπριακής. *Selected papers from the 10th International Conference of Greek Linguistics*. Κομοτηνή: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 663–678.
- Βαγιακάκος, Δ. (1973) Η Κυπριακή Διάλεκτος και το Ιστορικό Λεξικό της Ακαδημίας Αθηνών. Στο: Θ. Παπαδόπουλος & Μ. Χριστοδούλου (Επιμ.), *Πρακτικά 1ου Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου, Τόμος Γ': Νεώτερον Τμήμα, Μέρος Β': Φιλολογία-Λαογραφία*, 23–102.
- Christodoulou, K., Katsoyannou, M., Armosti, S. & Themistocleous, C. (2012) Orthographic Trends for a Non-standardised Dialect: The Representation of the CiV Sequence in Cypriot Greek. Paper presented at the *7th Congress of Dialectology and Geolinguistics* (Vienna, 23–28 July 2012).
- Dumas, B. & Lighter, J. (1978) Is Slang a Word for Linguists? *American Speech* 53: 5–17.
- Eble, C. (1996) *Slang and sociability: In-group language among college students*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Green, J. (2015) *The vulgar tongue: Green's history of slang*. Oxford: Oxford University Press.
- Καμηλάκη, Μ., Κατσούδα, Γ. & Βραχιονίδου, Μ. (2016) *Πιπέρι στο στόμα! Όψεις των λέξεων-ταμπού στη Νέα Ελληνική*. Αθήνα: Καλλιγράφος.
- Καρυολαίμου, Μ. (2010) Γλωσσική Πολιτική και Γλωσσικός Σχεδιασμός στην Κύπρο. Στο: Α. Βοσκός, Δ. Γούτσος & Α. Μόζερ (Επιμ.), *Η ελληνική γλώσσα στην Κύπρο από την αρχαιότητα ως σήμερα*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 242–261.
- Katsoyannou, M. (2006) Cypriot Greek Dictionaries. Poster presented at the *12th EURALEX International Congress* (Torino, 6–9 September 2006).
- Κατσογιάννου, Μ. (2010) Τα Λεξικά της Κυπριακής: Ιστορία και Τυπολογία. Στο: Α. Βοσκός, Δ. Γούτσος & Α. Μόζερ (Επιμ.), *Η ελληνική γλώσσα στην Κύπρο από την αρχαιότητα ως σήμερα*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 174–191.
- Kerswill, P. (2003) Dialect Levelling and Geographical Diffusion in British English. In: D. Britain & J. Cheshire (Eds), *Social dialectology: In honour of Peter Trudgill*. Amsterdam: Benjamins, 223–243.
- Kolitsis, A. (1988) The present Day Cypriot dialect. In J. Karageorghis & O. Masson (Eds.), *The history of the Greek language in Cyprus: Proceedings of an international symposium sponsored by the Pierides foundation*. Nicosia, 215–222.
- Κοντογιώργη, Μ. (2015) *Διαδικασίες ισοπέδωσης στη γλωσσική ποικιλία των Κοκκινοχωριών*. Μεταπτυχιακή εργασία. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.
- Κοντοσόπουλος, Ν. (1970) Συμβολή εις την Μελέτην της Κυπριακής Διαλέκτου. *Επετηρίς του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών* 3: 87–109.
- Newton, B. (1972) *Cypriot Greek: Its phonology and inflections*. The Hague: Mouton.
- Ogura, M. (2015) Investigating the Notion of Slang in Lexicography. *Argotica* 1 (4): 79–87.
- Terkourafi, M. (2005) Understanding the Present Through the Past: Processes of Koineisation in Cyprus. *Diachronica* 22: 309–372.

- Tsiplakou, S., A. Papapavlou, P. Pavlou & M. Katsoyannou. (2006) Levelling, Koineization and their Implications for Bidialectism. In: F. Hinskens (Ed.), *Language variation – European perspectives III: Selected papers from the 3rd International Conference on Language Variation in Europe*. Amsterdam: John Benjamins, 265–276.
- Χριστοδούλου, Χ. (2015) *Το ιδίωμα της Βορειοδυτικής Πάφου: Φωνολογική περιγραφή*. Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Χριστοπούλου, Κ. & Ξυδόπουλος, Γ. (2014) Η μεταφορά και η μετωνυμία στο περιθωριακό λεξιλόγιο της ΝΕ. *Selected Papers of the 11th International Conference on Greek Linguistics*. Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 248–260.
- Χριστοπούλου, Κ. (2016) *Μια λεξικολογική προσέγγιση στο περιθωριακό λεξιλόγιο της Νέας Ελληνικής*. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Πατρών.